

Reduceer de regeldruk en verbeter de werkbaarheid van het ZZS-beleid

Het beleid voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is vastgelegd in de Omgevingswet (Bal) en reguleert de emissies van ca. 13.000 zeer zorgwekkende stoffen (incl. 10.000 PFAS) die de Nederlandse overheid aanwijst. Aan de hand van deze lijst met stoffen moeten ondernemers stoppen met het gebruik van deze stoffen of de emissies minimaliseren door reductiemaatregelen nemen.

Wij pleiten voor het opnemen van het ZZS-beleid in het actieprogramma 'Minder Druk Met Regels'.

Waarom?

1. Het ZZS-beleid is lastig werkbaar voor het mkb en zorgt voor veel regeldruk
2. Het is een nationale kop en zorgt voor een ongelijk speelveld tussen EU-lidstaten
3. Er lopen al enige acties op dit vlak binnen het Impulsprogramma Chemische Stoffen

1. Het ZZS-beleid is lastig werkbaar voor het mkb en zorgt voor veel regeldruk

Uit het mkb-regeldrukonderzoek¹ van het ministerie van Economische Zaken blijkt dat het ZZS-beleid voor veel regeldruk zorgt en als slecht werkbaar wordt ervaren.

In grote lijnen moeten ondernemers aantonen dat zij de aanwezigheid en het gebruik van ZZS in hun productieproces minimaliseren. Dit moet door berekeningen en metingen uit te voeren, stoppen met het gebruik van deze stoffen en/of het nemen van reductiemaatregelen. Vergunningplichtige bedrijven moeten vermijdings- en reductieprogramma's (VRP) maken en moeten eens in de vijf jaar hun emissies rapporteren aan het bevoegd gezag. Ook komt er een nationale ZZS-emissiedatabase en meldplicht ZZS-stoffen in afval aan.

De lijst met ZZS-stoffen is dynamisch, in de zin dat er periodiek stoffen worden toegevoegd. Hier gaan ook regeldrukkosten mee gepaard, omdat ondernemers voortdurend de samenstelling van hun mengsels moeten aanpassen – bedrijven groot en klein geven aan dat ruim 70% van hun R&D-capaciteit gaat naar het vinden van alternatieve stoffen door (Nederlandse en Europese) wetgeving.

Uit het mkb-regeldrukonderzoek¹ van het ministerie van Economische Zaken blijkt dat om te voldoen aan het totale ZZS-beleid jaarlijks circa 350 uur nodig is en in totaal circa € 71.111 euro aan regeldrukkosten oplevert. € 50.000 van de € 71.111 zijn out-of-pocketkosten, dit zijn de kosten voor alles behalve de uren van de medewerkers, zoals het inhuren van consultants of technische aanpassingen doen in het bedrijf. De mkb'ers geven in dit onderzoek aan dat het beleid slecht werkbaar is.

De ZZS-lijst wordt constant uitgebreid en is in een korte periode sterk gegroeid, naar bijna 13.000 stoffen, waardoor de regeldruk sterk is toegenomen. Met deze uitbreidingen stijgen ook de gepaard gaande verplichtingen dat ook weer zorgt voor toenemende regeldruk.

¹ [MKB-indicatorbedrijf chemische maakindustrie: Deelrapport onderzoek regeldruk mkb, 24 maart 2025](#)

2. Het is een nationale kop en zorgt voor een ongelijk speelveld tussen EU-lidstaten

Nederland heeft het meest uitgebreide systeem en de sterkste koppeling tussen chemicaliënbeleid en de nationale wetgeving voor emissies van stoffen van alle landen in de Europese Unie, zo blijkt uit de Berenschot² "Evaluatie ZZS-Emissiebeleid 2016-2021".

Nederland wijst stoffen als ZZS aan volgens de gevaareigenschappen van SVHC³-stoffen onder de Europese REACH-verordening en aan de hand van Bal-artikel 5.22a.

De Nederlandse emissierichtlijn (NeR) is in 2016 komen te vervallen en zou 'beleidsneutraal' omgezet worden in het Activiteitenbesluit milieubeheer (met ZZS-stoffen), waardoor er destijds geen uitgebreid onderzoek is gedaan naar de regeldrukeffecten. De NeR omvatte 400 stoffen en was alleen van toepassing voor vergunningplichtige bedrijven. Het huidige ZZS-beleid is breder dan dat en in totaliteit dus een sterke uitbreiding.

Daar bovenop komt dat decentrale overheden eigen beleid hebben rondom ZZS en zelfs ook handhaven op pZZS – een lijst met 350 stoffen die als 'potentieel ZZS' worden gezien, waarvan geregeld stoffen uiteindelijk geen ZZS blijken te zijn, maar omgevingsdiensten wel eisen dat er wordt voldaan aan de minimalisatieplicht.

Er zijn concrete voorbeelden van bedrijven die bepaalde productieactiviteiten verhuizen naar andere landen zoals Duitsland en België. Het ZZS-beleid gaat namelijk alleen over de productie in Nederland en niet over binnenkomende producten met ZZS-stoffen.

3. Er lopen al enige acties op dit vlak binnen het Impulsprogramma Chemische Stoffen

Binnen het Impulsprogramma Chemische Stoffen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat lopen al enige acties rondom het ZZS-beleid, waar ook aandacht is voor de werkbaarheid voor ondernemers. Deze actielijnen kunnen worden meegenomen in het Minder Druk Met Regels actieprogramma.

Concluderend

Een schoon en veilig milieu is een prioriteit. Omwonenden moeten erop kunnen vertrouwen dat zij in een gezonde omgeving kunnen wonen en onze bedrijven nemen die verantwoordelijkheid serieus.

Tegelijkertijd zorgt het huidige ZZS-beleid voor veel regeldruk waar grote stappen in kunnen worden gezet. Wat betreft oplossingen kan worden gedacht aan de volgende acties:

- beter ondersteunen van bedrijven en branches (handreikingen, tools, ondersteuning)
- onderzoeken of er prioritering kan plaatsvinden binnen de groep ZZS-stoffen, of de ZZS-lijst kan worden ingeperkt en of er gebruik kan worden gemaakt van de Europees vastgestelde PNEC-grenswaardes die aangeven wanneer er geen effect voor het milieu te verwachten is
- proportionele uitzonderingen opnemen voor zeer kleine aanvaardbare emissies
- voorkomen dat decentrale overheden pZZS reguleren en zorgen voor uniforme handhaving
- voorkomen dat bedrijven metingen moeten doen in de meldplicht ZZS in afval
- inzetten op geharmoniseerd Europees beleid i.p.v. vergaand nationaal beleid

Uit het onderzoek van KPMG concluderen wij dat de totale regeldruk van mkb'ers met circa 7,5 % kan afnemen met bovenstaande maatregelen. Hiermee wordt meer dan een kwart van de regeldrukreductie behaald waar de aangenomen motie Kisteman⁴ tot verzoekt.

² [Berenschot "Evaluatie ZZS-Emissiebeleid 2016-2021"](#)

³ SVHC-stoffen zijn circa 250 stoffen die volgens de Europese REACH-verordening zijn aangewezen als Substances of Very High Concern. Nederland gaat met haar ZZS-stoffen verder dan deze lijst.

⁴ [Aangenomen motie Kisteman die het kabinet verzoekt de regeldruk van mkb-indicatorbedrijven met 20% te verminderen | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

m MENGEND NEDERLAND

SAMENWERKENDE BRANCHEORGANISATIES

VERTEGENWOORDIGING MAAKINDUSTRIE VAN PRODUCTEN VOOR DAGELIJKS GEBRUIK

346 LEDEN

waarvan

240+

MKB-BEDRIJVEN

OMZET MEER DAN

6

MILJARD

Mengend Nederland is het samenwerkingsverband tussen de NVZ | Schoon | Hygiënisch | Duurzaam - branchevereniging van reinigings- en desinfectiemiddelenfabrikanten, NCV - Nederlandse Cosmetica Vereniging, NAV - branchevereniging van spuitbussen, VLK - Vereniging Lijmen en Kitten, VVVF - brancheorganisatie voor verf- en drukinktfabrikanten.

